

Kävelyn edistäminen Helsingin kaupungilla

Henna Kluge

Helsinki

Kävelyn edistämishjelma

- Kaupunginhallitus hyväksyi 14.3.2022
- Käveltävän Helsingin **vision** 2030 mukaan kävelyn edistäminen vie kohti kestäväen kehityksen mukaista, hiilineutraalia, asuttavaa, terveellistä ja kilpailukykyistä Helsinkiä 2030. Kävely on Helsingissä ensisijainen liikkumismuoto, jota priorisoidaan suunnittelussa, toteutuksessa ja ylläpidossa.
- **Päätavoitteet:**
  - Kävelyn ydinalueita yleiskaavan kaupunkikeskustat ja kantakaupunki (C1, C2 ja C3)
  - Kävely on olennainen osa kestäväen liikkumisen palveluverkkoa, jossa palvelut ja työpaikat saavutetaan helposti ajankohdasta, tulostasosta ja autonomistuksesta riippumatta.
  - Helsingissä kävely ei ole vain liikkumista vaan olennainen osa toimivaa ja miellyttävää kaupunkielämää.
  - Kävelyn tutkimus, suunnittelu ja kokeilut muodostavat ehyen kokonaisuuden.
- **5 toimenpidettä**

Kävely on erottamaton osa kaupunkielämää ja sosiaalista kanssakäymistä. Liikkumis-
muotona kävely on osa jokaista matkaa. Se on
toimivin, tilatehokkain, ympäristöystävällisin,
tasa-arvoisin ja terveellisin tapa liikkua.
Kävelyn edistäminen vie kohti kestävän
kehityksen mukaista, hiilineutraalia, asuttavaa,
terveellistä ja kilpailukykyistä Helsinkiä 2030.
Kävely on Helsingissä ensisijainen liikkumis-
muoto, jota priorisoidaan suunnittelussa,
toteutuksessa ja ylläpidossa.

Tutkimuskirjallisuuskatsaus:

<https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/aineistot/aineistoja-09-20.pdf>

Tavoitteet, mittareiden muodostaminen käynnissä

- 1. Kaupunkikeskustat ja asemanseudut.** Kävelyn ydinalueita ovat raideliikenteen verkostokaupungin kaupunkikeskustat. Näitä alueita suunnitellaan ensisijaisesti jalankulkijan näkökulmasta alueelliset lähtökohdat huomioiden. Erityisesti ydinkeskustan keskeisiä asiointi- ja oleskelualueita sekä kaikkia kaupungin asemanseutuja kehitetään toimivina, viihtyisinä ja turvallisina kävely-ympäristöinä.
- 2. Kävely osana kestäviä matkaketjuja.** Kävely on olennainen osa kestävä liikunnan palveluverkkoa, jossa palvelut ja työpaikat saavutetaan helposti ajankohdasta, tulostasosta ja autonomistuksesta riippumatta. Kävely on houkutteleva tapa liikkua kaupunkikeskustoissa ja osa jokaista matkaketjua.
- 3. Kaupunkielämä.** Helsingissä kävely ei ole vain liikkumista vaan olennainen osa toimivaa ja miellyttävää kaupunkielämää.
- 4. Tutkimus, suunnittelu ja kokeilut.** Kävelyn tutkimus, suunnittelu ja kokeilut muodostavat ehyen kokonaisuuden –tutkimus ohjaa suunnittelua ja vastaavasti tutkimusta kohdennetaan kävelyn ydinalueille. Helsingin kaupunki mahdollistaa rohkeasti myös nopeita kokeiluita selvittämään erilaisten suunnitteluratkaisujen toimivuutta käyttäjien näkökulmasta.

Toimenpiteiden seuranta

- Toimenpide valmistunut ja otettu osaksi kaupungin toimintaa
- Toimenpiteen laatiminen on hyvässä vauhdissa ja valmistumiselle on sovittu tarkka aikataulu
- Toimenpiteen laatiminen on aloitettu, mutta valmistumiseen on vielä matkaa eikä tarkkaa valmistumisaikataulua sovittu
- Toimenpiteen laatimista ei ole aloitettu ja sen sisältö ja aikataulu on vielä auki

Toimenpiteiden tilanne

1. Kävelyn suunnitteluohje

- Työ valmistunut. Jalkautus käynnissä.

2. Kävelyn ydinalueet

- Työ valmistunut. Jalkautus käynnissä.

3. Jalankulun kunnossapidon hierarkian päivitys

- Projektisuunnitelma valmistunut ja alustavat toimenpiteet määritetty. Käsitellään työtä syksyn seurantaryhmissä.

4. Jalankulun tutkimussuunnitelma

- Projektisuunnitelma valmistunut. Kävelytyöryhmän kesken työstetty toimenpidettä eteenpäin ja saatu aikaiseksi runko suunnitelmasta sekä määritelty seuraaville vuosille alustavia tutkimuksia.

5. Kävely-ympäristön kokeilut

- Toimenpide valmis: toimintamalli hyväksytty. Esplanadien ja Erottajankadun kokeilu purettu. Pysyvät ratkaisut suunnittelussa Designmuseolle ja Erottajankadun eteläosaan. Kallion kokeilun valmistelu etenee suunnitellusti kesäkausille 2025 ja 2026.

Kävelyn tutkimuksen osa-alueet

Ennen-jälkeen –
tutkimuskehikko
hankkeille

Liikennelaskennat

Kävely-ympäristön
laadunarviointi

Oleskelu- ja
kaupunkitilan käyttö

Jalankulkijoiden
laskennat

Säännöllisenä
toistuvat laskennat
kävelyn ydinalueilla

Kyselytutkimus

Kävelybarometri

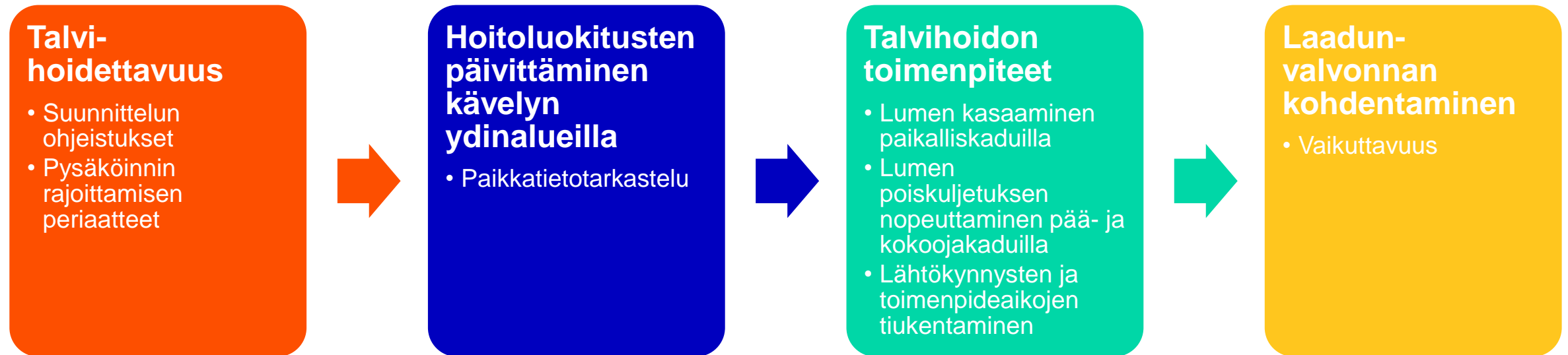
Kävelynedistämisen
viestintä

Kävelyn nettisivut

Kaupunkielämän
katsaus

Talvikunnossapidon parantaminen

- Projektissa pyritään tunnistamaan talvihoitoon liittyviä toimenpiteitä/vaikutuskeinoja, joilla voidaan aidosti parantaa jalkakäytävien talvihoidon laatua sekä talviajan kävelyn asukaskokemusta.

Kävelyn tärkeimmät reitit

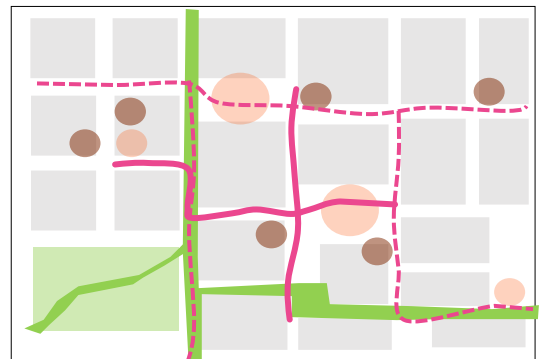
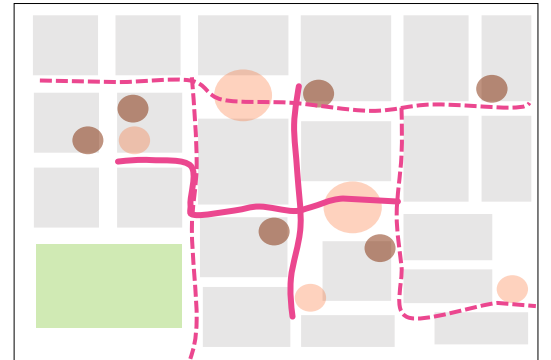
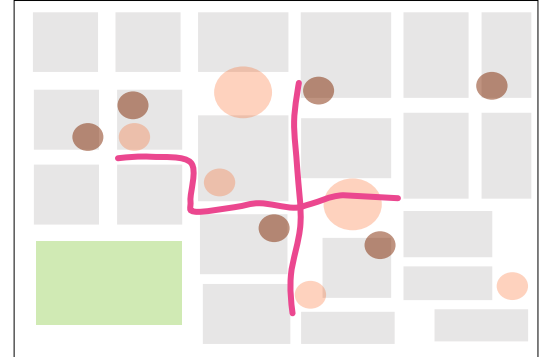
Erilaiset paikat, olivat ne sitten kaupunkielämän kohtaamispaikkoja tai tärkeitä päivittäispalveluita, muodostavat paikkojen verkoston, joiden välille syntyy eriasteisia kävelytarpeita. Paikkojen vetovoimaisuus ja ihmisten tarve määrittävät millaisia reittejä kohteiden välille muodostuu. Kohtaamispaikat ja reitit niiden välillä yhdessä muodostavat kävelyn ydinalueen.

Ydinkadut (vertautuu merkittävään kaupunkielämän paikkaan, esim. Vaasankatu)

Ydinkadut ovat kävelyn pääkatuja, missä syitä kävelyy on monia ja minne luontaisesti muodostuu alueen suurimpia kävelyvirtoja. Kadulla on erilaisia kohteita, joihin kävellään ja minne jäädään. Ydinkaduilla on monipuolisesti toimintoja, jotka houkuttelevat ihmisiä viipymään katutilassa. Ydinkadut ovat keskustojen vilkkaita ja viihtyisiä asiointikatuja.

Ydinreitit

Ydinreitin päätarkoituksena on johdattaa kävelijä haluamaansa kohteeseen sujuvasti ja miellyttävästi. Reitti muodostuu sellaisten vetovoimaisten kohteiden välille, minne ihmiset arkipäivässään kulkevat. Ydinreitit yhdistävät alueen tärkeimmät palvelut, isoimmat oppilaitokset, liikenteen solmukohdat, tärkeimmät kohtaamispaikat sekä asuinalueet toisiinsa. Ne eivät kuitenkaan välttämättä houkuta itsessään viipymään pidempiä aikoja katutilassa.

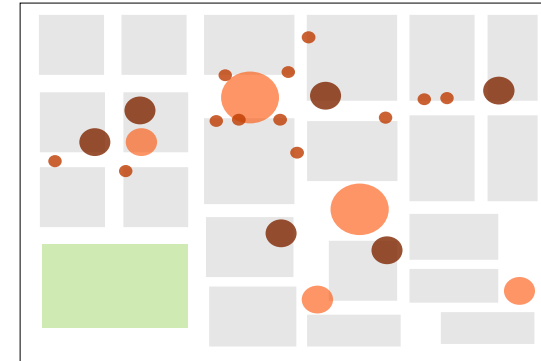

Kävelyä lisäävät palvelut

Kaupunkielämän kohtaamispaikkojen lisäksi kaupunkirakenteessa on kävelyn kannalta merkittäviä päivittäispalveluja ja mikropaikkoja, jotka ovat yksittäisiä elementtejä julkisissa ulkotiloissa ja sitä rajaavassa kaupunkirakenteessa.

● Kävelyä lisäävät palvelut

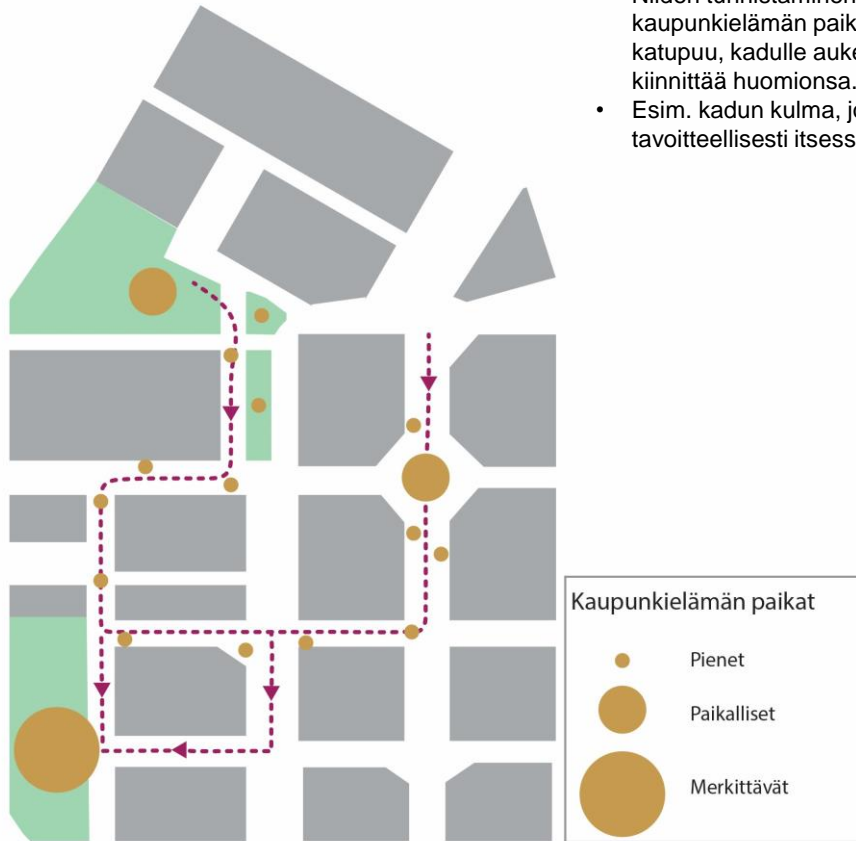
Kävelyä lisäävät palvelut eroavat kaupunkielämän kohtaamispaikoista siinä, että näihin mennään jalan palvelun takia, ei siksi, että halutaan tavata ihmisiä tai oleskella tilassa. Palvelut sijoittuvat pääasiassa sisätiloihin tai ovat joukkoliikenteen solmukohtia. Kävelyä lisääviin palveluihin kuuluvat sellaiset päivittäispalvelut, missä useat ihmiset käyvät säännöllisesti, esimerkiksi kirjastot, ostoskeskukset, isot oppilaitokset tai asemarakennukset. Myös merkittävät joukkoliikennepalvelut kuten juna- tai metroasemat ja muut joukkoliikenteen solmukohdat ovat merkittäviä kävelyä lisääviä palveluita. Joissain tapauksissa yksi palvelu ei yksinään lisää kävelyä, mutta monen lähietäisyydellä toisistaan sijaitsevan palvelun kokonaisuus saattaa merkittävästi kasvattaa kävelyvirtoja.

Kaupunkielämän kohtaamispaikat ja kävelyä lisäävät palvelut muodostavat paikkojen verkoston, jota arvioidaan kokonaisuutena kun kävelyn tärkeimpiä reittejä ja ydinkatuja tunnistetaan.

Pienet

- Paikan tietävät ja sitä käyttävät enimmäkseen alueella asuvat, töissä käyvät tai muuten arjessaan ohikulkevat. Kohteeseen ei yleensä lähdetä erikseen ja ne ovat luonteeltaan arkisia.
- Kohteet esiintyvät ympäristössä toistuvasti eikä niiden tarvitse olla erityisen huomiota herättäviä, mutta ne jäsentävät kävelymatkaa. Näitä paikkoja on kaupungissa tasaisesti ja ne esiintyvät ympäristössä tavoitteellisesti noin 6 sekunnin ja selvästi alle minuutin kävelymatkan välein (Jan Gehl 6 sekunnin sääntö)
- Kohde ei yksin kasvata jalankulkijoiden määrää alueella.
- Mikropaikat ovat suunnitteluratkaisuilla toteutettavia tarkemman suunnittelutason elementtejä. Niiden tunnistaminen ei ole tarpeen aluetasolla, vaan vasta tarkemmassa suunnittelussa. . Pieni kaupunkielämän paikka voi olla penkki, jolle levähtää hetkeksi, kaupunkiympäristöä elävöittävä katupuu, kadulle aukeava näyteikkuna, arkadi tai muu mielenkiintoinen elementti, johon liikkuja kiinnittää huomionsa.
- Esim. kadun kulma, jossa terassi ja katuvihreää (kesäkatujen kaikki porttiaiheet muodostavat tavoitteellisesti itsessään pienen kaupunkielämän paikan)

Kävelymatka jäsentyy eri tasoisiin kaupunkielämän paikkoihin

Paikalliset

- Paikallisten lisäksi kohteeseen saapuvat myös muualla kaupungissa asuvat ja kaupungissa vierailevat, mutta paikat eivät ole yleensä varsinaisia syitä saapua alueelle
- Kohteet erottuvat ympäristöstä selkeinä tilakokonaisuuksina. Paikat toistuvat tavoitteellisesti noin 1–5 minuutin kävelymatkan välein.
- Kohde kasvattaa jalankulkijoiden määrää alueella maltillisesti
- Esim. Torkkelinaukio tai Toisen Linjan risteys voisi muodostua paikalliseksi kaupunkielämän paikaksi

Merkittävät

- Kohde vangitsee katseen ja toimii maamerkinä.
- Kohteessa pysähdytään usein katselemaan ja tutkimaan ympäristöä. Kohteet ovat kaupungin tasolla tai jopa kansainvälisesti uniikkeja. Kohde on joko itsessään vetovoimatekijä, jota saavutaan katsomaan tai se on merkittävä osa arjen liikkumista ja asiointia. Merkittävillä paikoilla on monia käyttötarkoituksia, ja ne ovat joko koko päivän vilkkaita tai siellä on selviä vilkkaita ajankohtia.
- Paikat toistuvat tavoitteellisesti noin 5–15 minuutin kävelymatkan välein.
- Kohde kasvattaa jalankulkijoiden määrää alueella merkittävästi (esim. joukkoliikenteen solmukohtat, nähtävyydet ja kaupalliset keskittymät)
- Esim. Karhupuiston kohta voisi olla jatkossa merkittävä paikka. Myös Vaasankadun kävelykatukorttelit voivat muodostua merkittäväksi kaupunkielämän paikaksi.

Esimerkki kaupunkielämän paikoista keskustasta

- Pieniä kaupunkielämän paikkoja ovat esimerkiksi paikalliskatujen liittymien kadun kulmat, joissa on katukalusteita, puita ja terasseja.

- Paikallisia kaupunkielämän paikkoja ovat esimerkiksi Fredantori, Kampintori ja Kolmikulma.

- Esimerkkejä kaupunkielämän merkittävistä paikoista ydinkeskustassa ovat Päärautatieaseman ympäristö, Esplanadin puisto ja Kauppatori.

Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma, koostekuva

- Käveltävä ydinkeskusta
  - Käveltävä keskusta
  - Pyöräliikenteen pääverkko
  - Autoliikenteen pääverkko
  - Pääkatu
  - Alueellinen kokoojakatu, nykyinen
  - Alueellinen kokoojakatu, yhteystarve
- Keskustan joukkoliikenneverkko
- Raitiotie
  - Pikaraitiotie
  - Bussiliikenteen pääyhteydet, terminaali
  - Junaliikenne, terminaali
  - Metroliikenne, asema
  - Helsingin yliopiston uusi sisäänkäynti
  - lauttaterminaali
  - laivaterminaali
  - risteilysatama

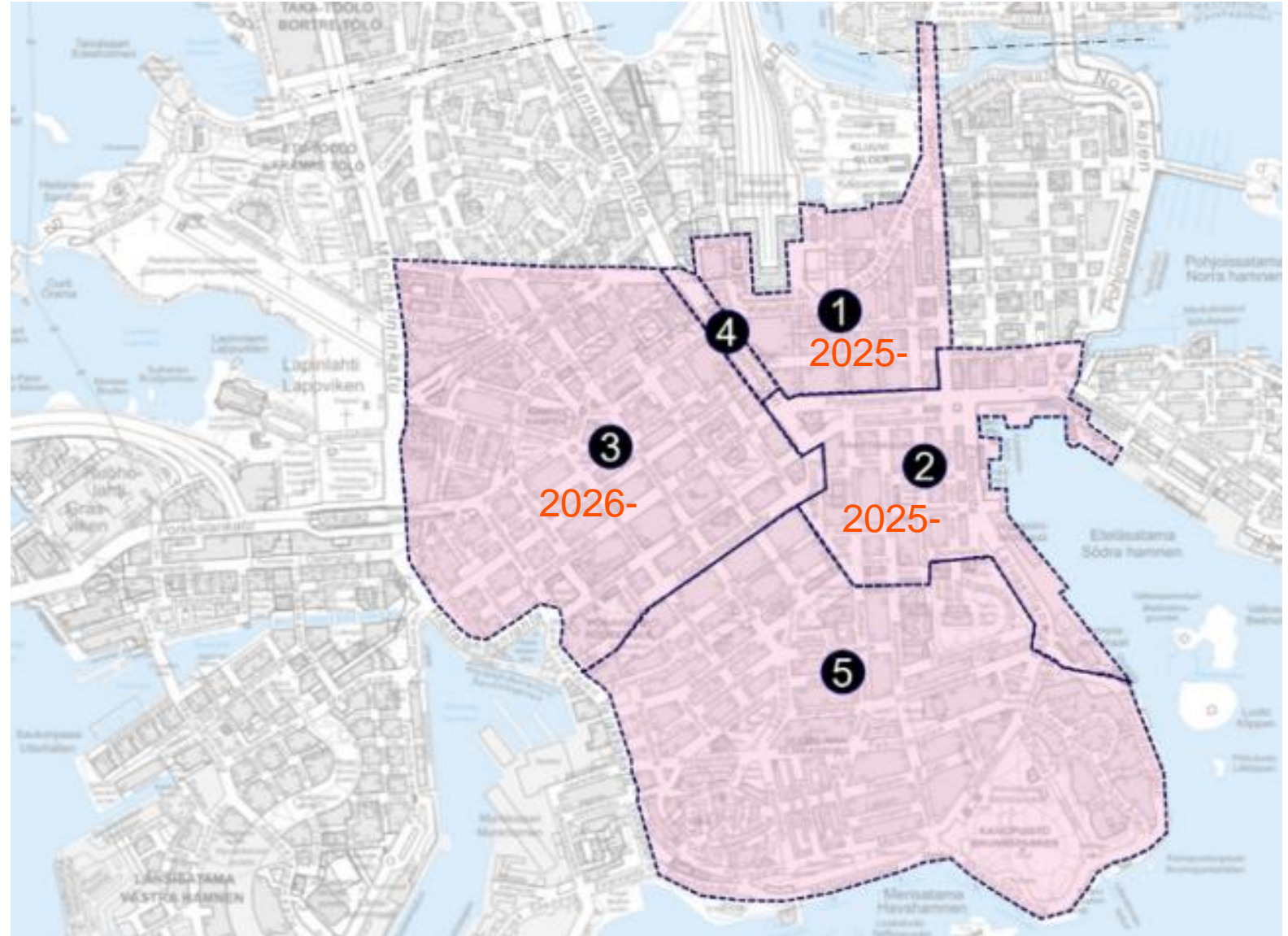

Toimenpideohjelma

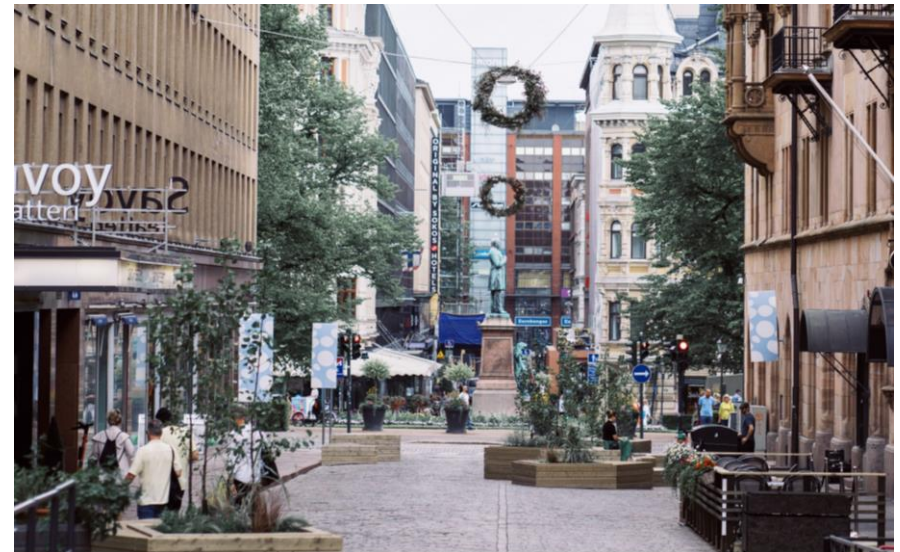
Alueelliset liikenne- ja ympäristösuunnitelmat

Alueellisissa liikenne- ja ympäristösuunnitelmissa tarkastellaan kaupunginosien laajuisia kokonaisuuksia.

- Esitetään alueen katuihin ja niihin läheisesti kytkeytyvien muiden julkisten tilojen kehittämiseen liittyvät suunnitteluratkaisut
- Tunnistetaan kävelyn ydinkatuja, -reittejä ja kaupunkielämän paikkoja
- Määritellään osa-aluekohtaiset toteutushankkeet sekä niille kustannusarviot ja alustavat aikataulut
- Liikennesuunnittelun aikana arvioidaan yhteystarpeita ja vaihtoehtoisia liikennejärjestelyjä
- Tiivis vuoropuhelu alueen asukkaiden ja toimijoiden kanssa

Vaasankatu

Karhupuisto

Porthaninkatu

